

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: Barnehagelærer

Høst 2021

Åpen

Forfatter: Julianne Østensen

Julianne Østensen

.....
signatur forfatter

Kandidatnummer: 1404

Veileder: Ingrid Rusnes

Fagansvarlig: Marianne Ree

Tittel: Inkludering av flerspråklige barn i barnehagen

Engelsk tittel: Including multilingual children in the kindergarten

Emneord: Mangfold, inkludering,
foreldresamarbeid, morsmål,
sosiokulturelt læringssyn

Side tall: 29

+
Vedlegg/annet: 2

Stavanger, 2. januar 2022

.....
dato/år

Sammendrag

Denne bacheloroppgaven retter et blikk mot hvordan pedagogiske ledere arbeider med kommende flerspråklige barn i aldersgruppen 3-6år. For å svare på min problemstilling anvendte jeg kvalitativt forskningsintervju som metode. Oppgaven er bygget opp og rundt de empiriske funnene jeg fikk i løpet av mine intervjuer. Jeg intervjuet til sammen tre personer med stilling som pedagogisk leder. For å holde en rød tråd gjennom teksten, har jeg også valgt å ta i bruk forskningsspørsmål, som jeg skal ta for meg i løpet av denne oppgaven.

Problemstillingen jeg har formet er «*Hvordan arbeider pedagogiske ledere med å inkludere nye barn som ikke snakker norsk i barnegruppen?*». Gjennom denne problemstillingen, ønsker jeg å belyse viktigheten rundt den pedagogiske lederen sine arbeidsoppgaver og påvirkningskraften de har for det flerspråklige barnet.

Abstract

This bachelor thesis looks at how educational leaders work with multilingual children at the ages 3 to 6 years. To answer this, I used quantitative research interview as my chosen method. This thesis is formed around the empirical findings I found during my interviews. I interviewed 3 individuals, all who held the positions as educational leaders. As a common thread in this paper, I have also chosen to use research questions, which will be covered throughout this thesis.

The question I put forward is «How do educational leaders work with including new children that don't speak Norwegian into the group of children?» Using this question, I want to highlight the importance of the educational leaders' tasks and the influence they have for the multilingual child.

Forord

Denne bacheloroppgaven er skrevet i forbindelse med barnehagelærerutdanningen ved Universitetet i Stavanger og handler om flerspråklige barn i barnehagen. Arbeidet med bacheloroppgaven har vært en spennende og lærerik prosess, men også krevende. Jeg har fått testet meg som forsker, som var en posisjon jeg synes var interessant og som gav mersmak.

Jeg vil takke min veileder Ingrid Rusnes for verdifull kritikk og hjelp underveis i arbeidet med bacheloren. Jeg vil også takke de tre pedagogiske lederne som stilte opp på intervju og gav meg gode og utfyllende svar.

Julianne Østensen

2. Januar 2022

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	5
1.1 Begrunnelse for valg av tema og problemstilling	5
1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål.....	6
1.3 Noen viktige avgrensninger	6
1.4 Oppgavens oppbygging	7
2.0 Teori	7
2.1 Mangfold og inkludering.....	7
2.2 Foreldresamarbeid og sosialisering	8
2.3 Sosiokulturellt lærings syn	10
2.4 Trygghet	11
2.5 Musikk som hjelpemiddel	11
2.6 Morsmålets betydning.....	12
3.0 Metode	13
3.1 Valg av metode.....	13
3.2 Valg av informanter	13
3.3 Problemstilling og forskningsspørsmål.....	14
3.4 Forskningsetiske refleksjoner	14
3.5 Metodiske utfordringer.....	15
4.0 Analyse	16
4.1 Viktigheten rundt foreldresamarbeidet	16
4.2 Inkludering i hverdagslige situasjoner	17
4.3 Å bruke musikken	18
4.4 Å skape trygghet med primærkontakt	19
4.5 Betydningen av vennegrupper	20
4.6 Mangfold som styrke	21
5.0 Drøfting	22
5.1 Forskningsspørsmålene.....	22
6.0 Konklusjon	23
Litteraturliste	25
Vedlegg 1: Intervjuguide	28
Vedlegg 2: Samtykkeerklæringsskjema	29

1.0 Innledning

I dette kapittelet vil jeg starte med å begrunne valg av tema og problemstilling. Videre vil jeg presentere problemstilling og forskningsspørsmål. Etter det vil jeg komme med noen viktige avgrensninger, før jeg til slutt vil jeg skrive noe om oppgavens oppbygning.

1.1 Begrunnelse for valg av tema og problemstilling

I løpet av mine år på barnehagelærerutdanningen har vi vært gjennom mange spennende temaer. Noe som alltid har fanget min oppmerksomhet i for eksempel pensum, praksis og diskusjoner, er flerspråklighet. Jeg er veldig nysgjerrig på flerspråklige barn, eller retttere sagt; barn som skal bli flerspråklige. Når vi da skulle velge bachelortema var det ingen tvil om hva jeg ville skrive om, og forske på. Spørsmålet var heller hvordan jeg skulle vinkle oppgaven, og hva jeg ville rette fokuset mot.

I rammeplanen står følgende: «*Personalet skal bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/samiskspråklige kompetanse* (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.24). Med det som står i rammeplanen, skal jeg forske på hvordan pedagogiske ledere arbeider med flerspråklige barn, og hvordan de inkluderer dem inn i barnegruppen.

Motivasjonen min for valg av tema er at jeg vil være forberedt på situasjonen hvor jeg kan få et flerspråklig barn i mitt kommende arbeidsliv og mestre det best mulig. Derfor håper jeg å sitte igjen med masse god kunnskap etter bacheloroppgaven.

	Andel minoritetsspråklige barn i forhold til alle barn i barnehage (prosent)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
EAK Landet	15,3	16,4	17,3	18,3	19,0	19,3

Figur 1: SSB tall – minoritetsspråklige barn i forholdt til majoritetsspråklige barn i alle barnehagene (i prosent)

Hvis vi ser på tabellen ovenfor ser vi en økning på 4% over fem år. Denne tabellen viser en naturlig økning, og viser at det er en mulighet for at det fortsetter å komme flere og flere minoritetsspråklige barn til barnehagene. Det er i dag mange flerspråklige barn i norske barnehager. Tallet pr. 2020 er ifølge SSB 52 004 (SSB, 2021). Minoritetsspråklige barn er et svært dagsaktuelt, og etter min mening et viktig tema å ha kunnskap om.

1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål

Problemstillingen jeg har valgt er «*Hvordan arbeider pedagogiske ledere med å inkludere nye barn som ikke snakker norsk i barnegruppen?*». Jeg skal inn å forske på arbeidet til flere pedagogiske ledere, og se hvordan de jobber med samme problemstilling. Dette bringer oss videre til oppgavens forskningsspørsmål:

1. Hvordan jobber de forskjellige pedagogene med den samme problemstillingen?
2. Hvorfor er foreldresamarbeid viktig?
3. Hva er forskjellene når de arbeider med et norsk barn og et flerspråklig barn?

Disse forskningsspørsmålene har vært med på å prege min prosess. Som hvordan jeg har valgt å sette opp oppgaven og hvilke spørsmål jeg valgte å stille under intervjuene.

Forskningsspørsmålene skal jeg vende tilbake til i drøftingskapittelet.

1.3 Noen viktige avgrensinger

Intervjupersonene jeg var i kontakt med hadde alle erfaring med barn i alderen 3-6 år. Jeg kommer derfor til å holde fokuset rundt denne aldersgruppen. På grunn av min problemstilling og svarene jeg fikk under intervjuene, har jeg flere relevante begrep og teorier. Noen av disse begrepene er mangfold og inkludering, foreldresamarbeid, morsmål og sosiokulturelt læringssyn.

Barn med annet morsmål en norsk, omtales ofte som minoritetsspråklige barn (Høigård, 2019, s. 139). Når minoritetsspråklige barn kommer inn i norske barnehager skal de som oftest inn i en prosess hvor de skal bli flerspråklige. Jeg kommer til å bruke betegnelsen flerspråklige barn gjennom oppgaven min, og slik som Høigård skriver, så betyr ikke dette at barnet allerede har utviklet mer enn et språk, men er i den situasjonen og posisjonen der man må utvikle et nytt språk, eller allerede er i gang med denne utviklingen (Høigård, 2019, s. 140).

Noen barn har andre omsorgspersoner enn sine biologiske foreldre. I løpet av oppgaven kommer jeg til å bruke begrepene foreldre og foreldresamarbeid, og når jeg bruker disse, tenker jeg både på foreldre, foresatte og nærmeste omsorgsperson for barnet.

1.4 Oppgavens oppbygning

Bacheloroppgaven min er delt opp i seks ulike deler. Innledning, teori, metode, analyse, drøfting og konklusjon. Først vil jeg dra frem relevant teori for min oppgave. Videre vil jeg skrive om hvilken metode jeg har valgt å anvende, og prosessen rundt dette. Etter det kommer analysekapittelet hvor jeg vil presentere og drøfte funnene mine opp mot begrep og teorier som er presentert i teorikapittelet. Etter analysen kommer drøftingskapittelet, der vil jeg trekke frem forskningsspørsmålene og svare på disse. I slutten av oppgaven vil jeg fortelle om bachelorprosessen og min posisjon som forsker.

2.0 Teori

I dette kapittelet vil jeg presentere relevant teori som jeg i en senere anledning vil bruke til å drøfte de empiriske funnene. Dette er teorier og begreper som er relevante i forhold til mitt tema, og som kan belyse min problemstilling «*Hvordan arbeider pedagogiske ledere med å inkludere nye barn som ikke snakker norsk i barnegruppen?*».

Arntzen & Hjelde (2012) hevdet at det var blitt gjennomført lite forskning om tospråklige barns andrespråks læring i barnehagen (Arntzen & Hjelde, referert i Belseth, 2021, s. 57). Men Belseth legger frem at i løpet av de siste årene har det blitt publisert mer forskning innenfor flerspråklighet i barnehagen (2021, s. 57). Da jeg søkte for å finne tidligere forskning, var det lite forskningsmateriale innenfor min valgte problemstilling. Jeg fant likevel tidligere relevant forskning innenfor noen av delkapitlene, som jeg kommer til å trekke frem.

2.1 Mangfold og inkludering

Hele bacheloroppgaven min er bygget rundt begrepene mangfold og inkludering. Derfor er det viktig å få en avklaring på begrepene og presentere relevant teori.

Larsen og Slåtten definerer mangfold som «forskjellighet» eller «sammensatthet», og forteller at det peker mot variasjoner og heterogenitet i samfunnet. Heterogenitet handler om ulikhetene vi møter på i et samfunn (2019, s. 51). Disse forskjellene og variasjonene innenfor mangfold er blant annet sosial klasse, kultur, etnisitet og religion/livssyn, kjønn (både biologisk, sosialt kjønn og kjønn som identitet), seksuell orientering, funksjonsnivå, alder og ansiennitet. Når vi kommer til inkluderingsbegrepet innenfor mangfold, så dreier dette seg om

blant annet respekt for individets interesser og preferanser. Og vedkommende sine forventninger til individuelle rettigheter, medinnflytelse og valgmuligheter (Morken, 2016, s.175).

Når det kommer til personalgruppen på en avdeling, er det viktig at den får en ressursorientert tilnærming til mangfold. Dette handler om at vi skal se på språklige, kulturelle og religiøse forskjeller som en berikelse for fellesskapet i barnehagen (Gjervan, 2006, s. 8). Zachrisen legger frem at det er gjennomført flere studier fra både Norge og andre land som omhandler akkurat dette (2020, s. 61). Det som kommer frem i dette studie er at flerspråklige barna ofteses på som et problem og noe de ansatte må forsøke å kompensere for, enn at de er en verdifull ressurs og et godt tilskudd til barnegruppen (Andersen et al., 2011; Cummins, 2000; Lunnebland, 2006; Zachrisen, 2013, referert i Zachrisen, 2020, s. 61). Dette er noe jeg kommer tilbake inn på under analysen.

Morken definerer inkludering på den måten at det handler om å bryte ned skiller mellom mennesker, samliv og mellommenneskelige relasjoner preget av blant annet gjensidig forståelse, likeverdig deltakelse, tilhørighet og det å være sosialt akseptert og respektert av fellesskapet på tvers for ulikhetene (2016, s.165). Inkludering i barnehagen handler om valgmuligheten til å være deltakende i det sosiale fellesskapet. Alle barna har rett til å delta, de skal bli sett og hørt, og alle skal få like muligheter til å leke, lære og utvikle seg (Larsen & Slåtten, 2019, s. 113). Hvis et barn får mulighet til å være en del av noe, føle på inkludering, bli akseptert og være engasjert sammen med andre, vil de oppleve glede og innhente erfaringer med inkludering (Larsen & Slåtten, 2019, s. 311).

2.2 Foreldresamarbeid og sosialisering

Foreldresamarbeid er en del av både intervjuguiden min og forskningsspørsmålene. Mye bygges rundt foreldresamarbeidet, som jeg kommer tilbake til under analysen.

Foreldresamarbeid er et begrep som understreker forholdet mellom de ansatte på avdelingen og foreldrene til barnet, og samarbeidet mot et felles mål for barnets beste (Glaser, 2018, s. 67). Egeberg skriver også om dette at foreldrene og fagpersonene bør ha et felles mål om å skape en felles forståelse for barnets behov og muligheter med tanke på samspill, pedagogikk og tilrettelegging (Egeberg, 2016, s. 38).

Tidligere forskning (Clarke-Stewart & Allhusen, referert i Glaser, 2018, s. 20) viser at involvering av foreldre har en stor innvirkning på barnets trivsel og deres generelle utvikling i barnehagen. Derfor er det ifølge Kibsgaard og Husby viktig å presisere for foreldrene at de har et viktig medansvar når det gjelder barnets utvikling og kompetanse (2009, s. 205-206). Noen foreldre har liten eller ingen erfaring på området som omhandler foreldresamarbeid, dette fører til usikkerhet på sin egen rolle og hvordan de skal forholde seg og finne sin plass i samarbeidet (Kibsgaard & Husby, 2009, s. 206). Den pedagogiske lederen som samarbeider med foreldrene bør gjennom samtaler og veiledning styrke foreldrenes oppfatning av seg selv, og deres muligheter og verdien av sin egen bakgrunn. Foreldrene bør få en positiv erfaring med at de er viktige for barnas utviklingsmuligheter, og at deres språk og den kulturelle bakgrunnen deres er verdifull også for barna. Dette kan gjøres med å for eksempel fremheve og sette ord på positive muligheter som ligger hos foreldrene (Egeberg, 2016, s. 40). Derfor er det også veldig viktig at begge parter føler på tillit og trygghet, slik at man får et best mulig utbytte av samarbeidet. Man er også avhengig av at fagpersonen viser respekt og legger mye vekt på forståelig informasjon til foreldrene (Egeberg, 2016, s. 38). *«Jo tettere og bedre kontakten er mellom barnehagen og familien, jo bedre blir kvaliteten»* (Glaser, 2018, s. 70). Med dette mente Glaser at gjennom tett kommunikasjon blir kvaliteten på foreldresamarbeidet bedre (2018, s. 70). Noe av det viktigste vi som pedagogiske ledere kan gjøre i et møte med foreldre er å være genuint nysgjerrige, interesserte, lytte og prøve å finne ut av hvordan foreldrene oppfatter ulike sider ved det vi samtaler om. Dette kan gi oss innspill i hvordan vi kan tilpasse kommunikasjonen og informasjonen vi deler og diskuterer. Informasjon og kunnskap om bakgrunnen og kulturen til barnet og familien, kan være veldig nyttig for å få til en god dialog (Egeberg, 2016, s. 39).

Et godt samarbeid kan gi foreldrene en bedre innsikt i barnehagens hverdag, aktiviteter og innhold. Som kan igjen gi barnehagen innsikt i hva barnet er opptatt av og har erfaringer med hjemmefra. Samarbeidet kan gi foreldrene motivasjon og styrke til å hjelpe barnet videre med læring og utvikling og ikke minst barnehagen med å bidra med informasjon om barnet som kan være nyttig for tilretteleggingen (Egeberg, 2016, s. 38). Som pedagogisk leder er det svært viktig at vi reflekterer over egne normer, holdninger og verdier i veiledning og samtaler. Vi har alle forskjellige erfaringer som gir oss bakgrunn til å tolke og forstå omgivelsene våre og skape meninger om det vi snakker om (Egeberg, 2016, s. 39). Om foreldrene og barnehagen har et felles syn på hva omsorg er for barnet, kan dette ha en forsterkende

sosialiserings effekt (Zachrisen, 2020, s. 22). Sosialisering er en prosess hvor et nytt medlem skal bli en del av et sosialt system og bli en funksjonsdyktig person innenfor dette systemet (Larsen & Slåtten, 2019, s. 22). Sosialisering handler altså om å forme individer, slik at de passer inn i felleskapet (Larsen & Slåtten, 2019, s. 27). Og slik som Larsen & Slåtten skriver, legger samfunnet føringer og rammer for handlinger og muligheter (2019, s. 38). Sosialiseringen hjemme og sosialiseringen i barnehagen forsterker hverandre gjensidig, og hvis samarbeidet og kommunikasjonen er god mellom barnehagen og foreldrene, vil barnet oppleve barnehagehverdagen som meningsfull, og starte tilegnelsen av for eksempel kunnskaper, ferdigheter og andre kommunikasjonsmåter de bruker i barnehagen (Zachrisen, 2020, s. 22).

2.3 Sosiokulturelt læringssyn

Den russiske psykologen og forskeren Lev S. Vygotskij grunnla det sosiokulturelle læringsperspektivet. Vygotskij legger frem det sosiokulturelles viktigste redskap, nemlig språket. Dette blir omtalt som «redskapenes redskap» (Säljö, 2016, s. 111). Språket kan være både verbalt og nonverbalt (Zachrisen, 2020, s. 27). Sett i lys av min problemstilling, så er det i denne sammenheng det nonverbale som er mest aktuell. Dette er fordi barna kommer inn uten å kunne majoritetsspråket, og er avhengig av kommunikasjon gjennom det nonverbale. Barn generelt, kommuniserer mye med hverandre gjennom kroppsspråk, tegn og handling.

Et sosiokulturelt læringssyn bygger ikke bare på at læring skjer gjennom bruk av språk, men også deltakelse i en sosial setting, og vektlegger betydningen av disse sosiale rammene (Berg & Bjørgen, 2018, s. 64-65). Når flerspråklige barn er i samhandling med voksne og andre barn, lærer de seg forskjellige språklige uttrykk og måter å oppføre seg på. Til slutt begynner det flerspråklige barnet å kjenne igjen de forskjellige uttrykkene og måtene og gradvis tar disse over til egen bruk (Säljö, 2016, s. 113).

Å ha kunnskap om barnets sosiokulturelle tilhørighet er nødvendig for å kunne gi barnet best mulig tilpasset pedagogisk tilbud (Sand, 2020, s. 93). I et sosiokulturelt perspektiv forstår vi barnets utvikling blir preget av både overpersonlige samfunnsforhold som tid, sted og andre mennesker og de ulike gruppene barnet tilhører (Sand, 2020, s. 92-93). Vygotskij's utgangspunkt er at vi blir født i en verden der man må ha kommunikasjon med omgivelsene. Denne kommunikasjonen er gjennom øyekontakt, berøring, latter, tale og andre måter som gjør at barnet blir en del av et sosialt felleskap med regler, oppfatninger og kunnskaper om

verden (Säljö, 2016, s. 111-112). Mead hadde en del like synspunkter som Vygotskij. Mead hevdet at mennesker lærer og utvikler seg sosialt gjennom kommunikasjon og samhandling med andre mennesker og gjennom å se hvordan andre reagerer på deres handlinger (Larsen & Slåtten, 2019, s. 29).

2.4 Trygghet

For å skape trygghet, er det å ha en nær omsorgsperson en viktig faktor (Hoffman et al., 2017, s. 46). En tilknytningsperson må bygges opp over lengre tid, og kan derfor kalles i starten for en primærkontakt. Denne primærkontakten handler om å bygge opp pålitelighet, tillit, emosjonell tilgjengelighet og forpliktelse i relasjonen mellom voksen-barn (Abrahamsen, 2015, s. 155). En primærkontakt er en person som er tett på barnet fra start, og skaper trygghet for barnet i denne første ukjente tiden. Barn trenger en person som er fysisk og følelsesmessig til stede, og en som kan gi dem erfaringer og tilstrekkelig med hjelp. Dette gjør at de kan gå ut i leken å utforske, mens de samtidig vet at de har «en trygg havn» de kan vende tilbake til, om de skulle trenge det (Abrahamsen, 2015, s. 54).

Når et nytt flerspråklig barn kommer inn i en barnehage, ankommer det et ukjent og uvisst område. Når et barn ikke forstår hva som skjer rundt seg, kan dette oppleves som forvirrende og skummelt. For å trygge et barn er det i følge Kulset to ord som er viktige, nemlig forutsigbarhet og trygghet (Kulset, 2019, s. 89). Forutsigbarhet handler om å skape tydelige rutiner. Ved at et flerspråklig barn kommer inn i en ny barnehage, og opplever at vi gjør de samme tingene til de samme tidene, kan fort skape en trygghet. Dette kan være situasjoner som at vi har morgensamling hver dag klokken 0900, og synger de samme sangene og reglene uke etter uke. Og hver dag før vi skal spise, må vi synge det samme matverset før vi kan begynne å spise matpakken. Dette fører oss inn på musikk i hverdagen, som jeg skal skrive om i neste delkapittel.

2.5 Musikk som hjelpemiddel

Musikk er noe informantene var spesielt opptatt av, og jeg velger derfor å trekke dette frem og finne relevant teori. Musikk kan hjelpe et nytt barn med å føle på orden og ro, og gjentakelsene gir forutsigbarhet og en trygghetsfølelse for et barn med et annet morsmål (Kulset, 2019, s. 89-90).

Ifølge Kulset er det flere forskere som påpeker at det å musisere sammen fremmer empati (Kulset, 2018, s. 140). Noen av forskerne som påpeker dette er Rabinowitch, Cross og Burnard. Rabinowitch og medforfattere skriver at musikk kan være en god faktor for å utvikle sosial interaksjon (Rabinowitch, Cross og Burnard, 2013, s. 484). Sosial interaksjon handler om samhandling og forståelsen av samfunnet og sosiale aktiviteter (Larsen & slåtten, 2019, s. 29).

Ifølge Vist (Vist, referert i Giæver, 2014, s. 37), kan barn kommunisere og utvikle forståelse for hverandre gjennom lyd, bevegelser og kroppslige bevegelser. Desto flinkere barnehager er til å legge til rette for dette, utvikles mulighetene for kommunikasjon. Kulset beskriver det sosiale møte med musikk i den daglige leken. Hun forteller at her trenger vi ikke å kunne språket for å delta på en lik linje som de andre i en musikkaktivitet (Kulset, 2019, s. 77). Dette er fordi musikken gir trygge rammer med den samme melodien, de samme ordene og den samme rytmen. Her trenger ikke de flerspråklige barna å fokusere på å forstå ordene, men de kan heller fokusere på å forstå kroppsspråket, rytmen og melodien. Disse musikkaktivitetene gir en større flyt enn det man opplever i en samtale med de flerspråklige barna som er under utviklingen av majoritetsspråket (Kulset, 2019, s. 77). Ved å synge for eksempel sanger og regler på barnets morsmål i barnehagen, kan dette være med på å skape en følelse av mening og sammenheng for barnet (Kulset, 2019, s. 86). Dette er noe jeg kommer tilbake til i analysen.

2.6 Morsmålets betydning

Alle barn trenger å ha et godt utviklet morsmål. Morsmålet har en egenverdi og spiller blant annet en stor rolle i identitetsutviklingen og for at barna skal leke og lære ut ifra sitt aldersnivå. Det har også en stor betydning når barnet skal lære seg andrespråket (Høigård, 2019, s. 144). Dette underbygges av det som står i rammeplanen. Her står det at personalet skal bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, at de skal støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norskkompetanse (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.24). God beherskelse av morsmålet, har stor verdi for barnets identitet, trygghet og glede over egen kultur (Høigård, 2019, s. 145). Å miste morsmålet kan oppleves for mange som å miste en del av sin identitet (Høigård, 2019, s. 140). Derfor er det viktig at personalet i barnehagen er observant på dette.

Belseth løfter frem viktigheten av morsmålet og betydningen av at dette blir fremhevet (2021, s. 62-63). Han underbygger synspunktene sine med å referere til Rhedding-Jones (2005), som forteller at hvis et barn opplever å kun få snakke morsmålet hjemme, kan det flerspråklige barnet oppleve at hjemmet og morsmålet har ingen eller liten betydning (Rhedding-Jones, referert i Belseth, 2021, s. 63). Dersom det er slik at flerspråklige barns førstespråk ikke gis status, verdi og plass i barnehagen, kan dette ha en hemmende effekt på deres posisjon i barnehagen, og deres bidrag til fellesskapet som utvidelse av mangfoldet (Belseth, 2021, s. 63).

3.0 Metode

I denne delen vil jeg blant annet gå nærmere inn på hvilken metode jeg har valgt å anvende, og prosessen med valg av informanter. Jeg vil også gå gjennom forskningsetiske refleksjoner og hvilke metodiske utfordringer jeg har kommet over i løpet av prosessen.

3.1 Valg av metode

Ut ifra problemstillingen har jeg valgt å bruke kvalitativt forskningsintervju som metode for å innhente datamaterialet. Kvalitativt forskningsintervju er når temaet som blir snakket om blir forstått og sett ut ifra intervjupersonenes perspektiver og deres opplevelse i omgivelsene (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 46). Jeg har intervjuet til sammen tre personer med stilling som pedagogisk leder i hver sin barnehage. Jeg hadde forberedt en intervjuguide på forhånd, som jeg forholdt meg til gjennom intervjuet. Valget av metode gav meg muligheten til å få til lengre svar og stille utdypende spørsmål som fikk oss inn på interessante stier.

3.2 Valg av informanter

Når jeg skulle rekruttere informanter, bestemte jeg meg for å kun intervju personer med stillingen som pedagogisk leder. Dette er på grunn av deres ansvar for å planlegge og lede det pedagogiske arbeidet. Jeg tok selv kontakt med barnehager via mail, med ønske om å intervju pedagogiske ledere med kunnskap og erfaring innenfor min valgte problemstilling. Jeg forhørte meg rundt og undersøkte før jeg tok kontakt med de forskjellige barnehagene, slik at jeg visste jeg ville bli møtt med den erfaringen og kunnskapen jeg ønsket.

Av intervjupersonene var det to kvinner og en mann. Alle hadde barnehagelærer/førskolelærer utdanning, og noen hadde videreutdanning innenfor forskjellige retninger. Aldersspranget var

fra midten av tyveårene til femti årene, og hvor lenge de hadde arbeidet som pedagogisk leder varierte fra 2,5 år til 30 år.

Når jeg var i kontakt med intervjupersonene, vurderte jeg om jeg skulle sende intervjuguiden i forkant til intervjupersonene. Slik at intervjupersonene kunne stille bedre forberedt, og tenke ut et lengre og mer utfyllende svar. Jeg landet til slutt på at jeg skulle tilby denne på forhånd, og intervjupersonene kunne bestemme selv om de ville ha den eller ikke. To av tre intervjupersoner valgte å ta imot intervjuguiden i forkant. De som valgte å ta imot intervjuguiden på forhånd var pedagog 1 og 3. Mange av svarene jeg fikk i intervjuene gikk ut på det samme, men pedagog 1 og 3 hadde litt mer utfyllende svar i og med at de hadde fått forberedt seg i forkant. Hos pedagog 2 måtte jeg stille flere tilleggsspørsmål, slik at jeg fikk vedkommende til å gi mer utfyllende svar og komme med eksempler.

3.3 Problemstilling og forskningsspørsmål

Jeg har valgt å ta i bruk forskningsspørsmål, slik at det blir en rød tråd gjennom oppgaven. Problemstillingen og forskningsspørsmålene henger sammen. Jeg har valgt ut tre viktige forskningsspørsmål, ut ifra hvordan jeg ville vinkle oppgaven. Disse spørsmålene skal ha en avsluttende effekt på oppgaven samt belyse problemstillingen min: *«Hvordan arbeider pedagogiske ledere med å inkludere nye barn som ikke snakker norsk i barnegruppen?»*.

Forskningsspørsmålene var også med på å skape rammene for intervjuguiden min. Jeg prøvde å forme spørsmålene på den måten at de var åpne og gav intervjupersonene mulighet til å trekke inn hva de selv mener var viktig innenfor de forskjellige temaene.

3.4 Forskningsetiske refleksjoner

I forkant av et intervju er det viktig å gi god informasjon. Slik at de er mest mulig forberedt på hva det innebærer å delta (Dalland, 2020, s. 82). Jeg sendte ut et samtykkeerklæringskjema, laget av Filiorum, som blant annet inneholdt informasjon om formålet, intervjuobjektens rettigheter, anonymisering av opplysninger og min taushetsplikt. For å sikre at informasjonen var mottatt og forstått, fikk jeg intervjupersonenes underskrift, og har tatt vare på denne.

Gjennom drøftingsdelen og analysedelen, kommer jeg til å referere til de forskjellige svarene jeg fikk i intervjuene som pedagog 1, pedagog 2 og pedagog 3. Dette er av etiske grunner, slik

at de ikke skal kunne bli gjenkjent. Når en deltar på et slikt intervju, har man krav på anonymitet (Dalland, 2020, s. 82). Jeg har også tatt hensyn til tredje person, ved å bruke fiktive navn. Anonymitet fører oss videre til taushetsplikt. Taushetsplikten min handlet ikke bare om at jeg skulle ivareta den enkelte deltaker, men også institusjonen og miljøet jeg var i. I noen tilfeller får man mer informasjon enn planlagt. I disse tilfellene er det viktig å be om tillatelse for å bruke disse opplysningene (Dalland, 2020, s. 126).

I retningslinjene ble det presentert at båndopptak ikke var lov, og det har derfor ikke vært nødvendig å slette noe i etterkant at arbeidet. I og med at båndopptak ikke var lov, måtte vi stoppe underveis i intervjuene, for at jeg og intervjupersonene kunne samarbeidet med å få nedskrevet forskjellige sitater, observasjoner og eksempler.

3.5 Metodiske utfordringer

Reliabilitet handler om kvaliteten på arbeidet mitt, og om arbeidet mitt er til å stole på (Dalland, 2020, s. 58). For at du som leser skal vite hvordan jeg er i denne prosessen, har jeg tidligere fortalt om hvorfor jeg har valgt å skrive om dette temaet, og videre skal jeg fortelle om forskjellige metodiske utfordringer jeg har hatt gjennom mitt arbeid med bacheloren. Det første jeg vil nevne er at min kvalitative metode vil bli preget av min personlighet og førforståelse (Dalland, 2020, s. 57). Jeg har derfor prøvd å holde min førforståelse, verdier og holdninger til temaet så nøytralt så mulig. Den andre metodiske utfordringen jeg opplevde var at det ikke var lov med båndopptak. Dette gjorde at jeg måtte sitte å notere underveis under intervjuet, og kan ha gått glipp av flere viktige ord og setninger intervjupersonene kan ha sagt. Fordi jeg ikke fikk bruke båndopptaker, fikk jeg heller ikke hørt på intervjuet i etterkant, noe som gjorde at det er kun mine notater og hukommelse som sitter med svarene og informasjonen. Dette gir meg heller ikke en sjanse til å høre på svarene flere ganger å eventuelt tolke disse på ny.

Barnehagelærerutdanningen er en profesjonsutdanning, og gjennom denne utdanningen, blir vi sosialisert inn i yrkesrollen. I tillegg til at vi tilegner oss kunnskaper og ferdigheter, legger utdanningen frem de forventningene, normene og reglene som er forbundet med barnehagelærerens profesjon (Larsen & Slåtten, 2019, s. 346). Det at vi blir sosialisert inn i yrke gjennom pensum og praksis, gjør at vi lærer hva som er *rett* og *galt*. Informantene som jeg intervjuet har vært gjennom denne sosialiseringprosessen, og kan derfor gi rett svar i forhold til hva som kan være moralsk og politisk riktig. Derfor måtte jeg som forsker være

kritisk til min analyse av intervjuene, og passe på at svarene jeg innhentet passet med helhetsinntrykket (Dalland, 2020, s. 94).

Den siste metodiske utfordringen jeg vil nevne er at jeg opplevde på to av intervjuene mine at vi ble forstyrret flere ganger under intervjuet. Dette gjorde slik at vi ble avbrutt og intervjupersonene stoppet opp og glemte litt ut hva de snakket om. Men alt i alt var ikke dette en stor bekymring eller noe som rammet intervjuet i stor grad.

4.0 Analyse

Analyse skal hjelpe meg med å belyse problemstillingen min «*Hvordan arbeider pedagogiske ledere med å inkludere nye barn som ikke snakker norsk i barnegruppen?*». Analyse handler om å finne ut av *hva* intervjuet har å fortelle (Dalland, 2020, s. 94). Gjennom intervjuene fant jeg både likheter og ulikheter mellom intervjupersonene. Noe jeg også la merke til, var at det var variasjoner i forhold til kunnskap og erfaring rundt temaet – som gir meg et vidt utgangspunkt. Jeg skal nå presentere funnene og deretter drøfte disse i lys av teori.

Gjennom mine tre intervjuer, kom det frem mange spennende funn. I dette kapittelet velger jeg å se nærmere på seks av funnene. Jeg velger å trekke frem såpass mange funn, fordi mange av dem er såpass viktige, og flere av dem går inn i hverandre.

4.1 Viktigheten rundt foreldresamarbeidet

Et viktig felles syn som kommer frem i datamaterialet er viktigheten rundt foreldresamarbeidet. Alle intervjupersonene var veldig engasjerte når vi kom innpå dette emne. Det kom flere viktige punkter frem under samtalen.

Noe av det første alle pedagogene nevner er viktigheten av den gode dialogen mellom oss fagpersoner og foreldrene. Pedagog 2 sier: «*Hvis vi har en god dialog mellom oss, er det mye lettere å spørre om enkelte ting og samarbeide på enkelte områder*». Dette kunne være ting som å spørre om hvilke interesser barnet hadde hjemme til å dele bøker, filmer, musikk og andre tips som kunne være med på å gjøre barnehagehverdagen bedre for barnet. Pedagog 2 forteller og forklarte at hen har samarbeidet med foreldre på den måten at hen fortalte hvilket eventyr de skulle fokusere på den neste uken eller måneden, slik at familien kunne lese dette eventyret på deres språk hjemme til barnet. På denne måten var barnet kjent med eventyret

når de skulle lese det i barnehagen på norsk, og forstod innholdet til en viss grad.

Pedagog 2 og 3 forteller om at de pleide å spørre foreldrene om de kunne lage en liste med ord og setninger som kunne være brukbare for dem i barnehagen. Dette kunne være ting som «god morgen», «må du på do?», «nå skal vi spise» og «nå skal vi ut». Pedagog 3 forklarte at ved bruk av disse fikk hen nærmere kontakt med barnet, og det ble lettere å kommunisere med barnet i enkelte situasjoner og overganger. Videre forteller hen at ved enkel kommunikasjon på morsmålet til barnet, gjordet at barnet følte seg sett og på et vis trygg. Dette kan ses i lys av det Høigård skriver om anerkjennelse av alle språkene i barnehagen. Alle barn trenger identitetsbekreftelse og anerkjennelse på at noe som betyr mye for dem, blir verdsatt (Høigård, 2019, s. 146). På denne måten at den pedagogiske lederen spurte etter ord og setninger, viser hen anerkjennelse for språket og var villig til å vise dette i fellesskapet i barnehagen.

Pedagog 2 forteller om en gang der foreldrene til det flerspråklige barnet ikke var interesserte i å samarbeide med barnehagen. Hen forteller at de kom inn med en innstilling som sa «nå er dette barnet din jobb», og var ikke interesserte i hvordan barnehagehverdagen fungerte og var for barnet. Dette er noe pedagogen måtte gi beskjed om, i og med at hen visste at foreldresamarbeid var såpass viktig for barnets trivsel og utvikling. Dette henger sammen med det jeg skriver om under teorikapitlet om foreldresamarbeid, der Kibsgaard og Husby forteller om hvor viktig det er å presisere for foreldrene at de har et viktig medansvar når det gjelder barnets utvikling og kompetanse (2009, s. 205-206).

4.2. Inkludering i hverdagslige situasjoner

Pedagog 1 og 2 legger vekt på betydningen av inkludering av barnet i hverdagslige situasjoner. Pedagog 1 kom med følgende eksempel på et barn som ikke hadde utviklet norsk språket:

«En mandag morgen samlet jeg alle barna i en sirkel på gulvet. Jeg gikk på rundgang og spurte hvert enkelt barn hva de hadde gjort i helgen. Vi hadde en «snakkeball», den som holdt ballen, fikk snakke. Det flerspråklige barnet forstod opplegge og fulgte nøye med. Det flerspråklige barnet fikk ballen, snakket i vei på sitt morsmål, og sendte ballen videre. Selv om vi ikke forstår noe av hva vedkommende sier, er det så viktig at de også blir spurt og at de får snakke i vei på deres språk. Mest sannsynlig forsto ikke barnet hva vi snakket om eller hva

formålet var, men det hadde ingenting å si. Det at de får delta, gjør at de føler seg den del av gruppen.»

Pedagog 1 fortsetter og forteller om at på denne måten inkluderer man barnet og viser resten av barnegruppen at det flerspråklige barnet er like mye verdt og med i dette felleskapet, som alle andre. På denne måten bidrar man også på at resten av barnegruppen får kunnskap og erfaringer med det flerspråklige barnet og skaper en tilknytning til dette barnet. Denne situasjonen underbygges av det Høigård skriver om utviklingen til flerspråklige barn. Hun legger vekt på viktigheten av at flerspråklige barn ikke må bli fratatt opplevelsen og utviklingsmulighetene som ligger i spennende samtaler som der barnet kan undre seg, resonere, argumentere, fantasere og fortelle om emner fjernt fra her og nå. Her er også et godt eksempel på at morsmålet er viktig, i og med at barnet ikke trenger å vente med å delta i en slik situasjon selv om barnet enda ikke har utviklet norskspråket (Høigård, 2019, s. 146).

Personalet i barnehagen har et stort ansvar når det kommer til valg av innhold og arbeidsmåter i både formelle og uformelle samspillsituasjoner, og ikke minst – inkludering av alle barna i en barnegruppe som er preget av mangfold. Valgene er svært viktige for blant annet barnas mulighet til å oppleve gjenkjennelse og følelsen av tilhørighet til det som skjer i barnehagen. Valgene de tar legger også føringer for hvilke barn som får vist frem sin kompetanse i felleskapet, og gjennom dette få en mulighet til å oppleve sosial anerkjennelse (Zachrisen, 2020, s. 109). Derfor er det viktig at den pedagogiske lederen planlegger godt og tenker gjennom hva som skal gjennomføres, og hvordan de skal gjennomføre.

4.3 Å bruke musikken

Pedagog 1 og 2 forteller at de opplevde at flere av de flerspråklige barna de har vært i nær kontakt med, trives godt under sang-samlinger, og aktiviteter som omhandler sang og rytme. Dette tydet de som om at språket kom mer flytende, og det var lettere å synge ordene.

Pedagog 1 forteller videre at en annen forklaring på at barnet følte det slikt, var at barnet ble likestilt med resten av barnegruppen, og det var ikke alene med å synge sangen høyt. Høigård forteller om spontansang, og en fortellermåte som skjer gjennom sang. Dette handler om at hvis et barn synger eller forteller med bruk av en melodi, opplever mange barn at det er mye lettere og ordene kommer mer flytende (Høigård, 2019, s. 130).

Barn blir lett ivrige når vi tar i bruk musiske aktiviteter, og i slike aktiviteter trenger barna

ikke å ha kommet langt i språkutviklingen for å delta. Det blir skapt et fellesskap gjennom gleden over rytme, bevegelser og ord (Høigård, 2019, s. 168)

Som jeg nevner i teorikapittelet så kan det å synge sanger og regler på barnets morsmål i barnehagen være med på å skape en bedre følelse av mening og sammenheng for barnet (Kulset, 2019, s. 86). En slik kommunikasjon kan også være med på å styrke barnets tilknytning til de forskjellige personene som tar dette i bruk (Zachrisen, 2020, s. 32). Dette kan være så lite som å telle til fem på barnets morsmål, noe så lite – kan bety så mye for enkelte. Her kommer også foreldresamarbeidet inn. Slik som jeg har nevnt tidligere, kan vi gjennom god kommunikasjon med foreldrene, lære sanger og tekster som er mye brukt hjemme hos dem. Eller slik pedagog 2 og 3 forteller, de spurte foreldrene om en liste med ord og setninger som de kunne ta i bruk i barnehagen.

4.4 Å skape trygghet med primærkontakt

Under intervjuene holdt alle informantene en rød tråd rundt dette med å skape trygghet for det flerspråklige barnet. I startfasen forteller alle pedagogene at det er viktig med en primærkontakt. Pedagog 3 forteller at dette er et barn som kommer inn i et ukjent miljø, hvor alt er nytt og skummelt. Får å gjøre startfasen mindre skummel, handler det om å skape trygghet. Denne tryggheten kan komme gjennom en primærkontakt. Primærkontakt handler om at det er en ansatt som er mer på barnet enn resten av personalgruppen. På denne måten får det flerspråklige barnet en trygg person rundt seg, som hen kan henvende seg til i situasjoner hvor det trengs. Som primærkontakt og omsorgsgiver skal man prøve å skape gode mestingsopplevelser for barna. Dette kan gjøres gjennom å skape fysiske og sosiale miljøer hvor man tar hensyn til de forskjellige bakgrunnene man møter på i barnehagen (Zachrisen, 2020, s. 88).

Pedagog 1 legger på at her kommer også foreldresamarbeidet inn. «*Når det kommer til hente-bringe situasjoner er det greit at primærkontakten er på jobb, slik at foreldrene skaper et kjennskap til den personen som har mest med barnet deres å gjøre*». Videre forteller pedagog 1 at dette samarbeidet er med på å skape trygghet og tillitt mellom partene, og at foreldrene har en trygg person de kan henvende seg til når det er noe de vil ta opp som omhandler barnet deres.

Pedagog 3 legger frem at det er viktig at i starten av bli-kjent fasen at «*ting skjer litt på*

barnets premisser». Dette var for at barnet alltid skulle være innenfor trygge rammer, og ikke føle på press eller usikkerhet. Dette kan ses i lys av det Egeberg skriver om overstimulering og for høye forventninger og krav til barnet. Dette vil kunne ha en hemmende effekt på utviklingen og ha negative konsekvenser for barnets motivasjon og trivsel (Egeberg, 2016, s. 40-41).

For at barnet skal være i en trygg havn og føle seg anerkjent, så spiller morsmålet en stor rolle. Pedagog 1 forteller at hen opplever at barn som mestrer morsmålet sitt, er tryggere på seg selv. Dette kan ses i lys av det Høigård skriver om identitet. Å miste morsmålet kan oppleves for mange som å miste en del av sin identitet (2019, s. 140). Gjennom dette funnet, kommer det tydelig frem av morsmålet har en stor del å si for barnet, og det er viktig å ta vare på.

4.5 Betydningen av vennegrupper

Et annet viktig felles syn som kommer frem i datamaterialet er at alle pedagogene legger mye vekt på at de er opptatt av å lage gode vennegrupper for det flerspråklige barnet. Zachrisen skriver at det er gjort flere studier om etablering av inter- og intraetniske jevnaldningsrelasjoner. Mange av disse studiene antyder at barn søker etter jevnaldrende som de deler felles referanser med (2015, s. 43). Sett i lys av hva pedagogene forteller om her da, er et veldig positivt funn. Det flerspråklige barnet har mest sannsynlig ingen eller få felles referanser med noen av de andre barna, og da er det viktig at personalet tar tak i dette tidlig og etablerer gode vennegrupper for dette barnet. Barn med etnisk minoritetsbakgrunn trenger å få delta i lek ut ifra egne forutsetninger. Og for å oppnå dette, er det viktig at personalet involverer seg i barnas jevnaldningsrelasjoner (Evenstad, 2007, s. 1). Når et barn deltar på de interetniske lekarenaene gir dette dem en mulighet til å utvikle sosiale bånd på tvers for deres etniske bakgrunn (Zachrisen, 2015, s. 59).

Når jeg spurte om hvorfor vennegrupper er viktig å etablere, var forklaringen og intensjonen den samme. Alle forklarer at barn lærer av barn, og det å være i samspill med hverandre. Dette fører oss inn på det sosiokulturelle læringsperspektivet til Vygotskij som jeg skriver om under teorikapittelet. Barn får kunnskap og utvikler sin sosiale kompetanse gjennom å observere andre, og se å tolke reaksjoner på handlinger de selv utfører (Bråten, referert i

Säljö, 2016, s. 112). Og som Kulset skriver er det først og fremst gjennom lek sammen med andre barn, de tilegner og lærer best et nytt språk (2019, s.76)

Pedagog 1 forteller på intervjuet at hen er veldig oppmerksom på hvem hen setter sammen på for eksempel grupper. Det var først og fremst barn som var sterkt kompetente, for å ha et godt forbilde for det flerspråklige barnet, men også etter interesser, lekepreferanser og annet som kunne være med på å skape tilknytning mellom barna. Evenstad utpeker viktigheten av at hvis barnehagen skal være en unik arena for integrering, vennskap, språkopplæring og økt livskvalitet – krever dette at personalet har kunnskap og forståelse for lek, og evne og vilje til å ta ansvar for det som skal skje i denne arenaen (2007, s. 6-7). Gjennom svarene jeg fikk fra alle pedagogene i intervjuene, viser de tydelig at de har kunnskap om dette, og er observant på handlingene sine som omhandler dette.

Et annet interessant funn som kommer frem i intervjuene er hos pedagog 1 og 3. Pedagog 1 legger frem at hen prøver å få barna til å invitere og inkludere hverandre i forskjellige aktiviteter. «Skal *du* spørre om Lars vil være med å leke?» var noe hen kunne si. På denne måten ble barna mer involvert og deltakende i prosessen. Pedagog 3 forteller også om dette at barna selv, er en stor ressurs i inkludering i lek og starten på en god vennerelasjon, og forteller videre om en hendelse:

«Jeg prøvde å få et flerspråklig barn inn i leken, men barnet bare gråt og gråt og ville ikke bli med. Men så kommer det et annet barn, tar tak i det flerspråklige barnet under armen og inkluderte hen med i leken. Det flerspråklige barnet sluttet å gråte og ble deltakende i leken.»

Denne hendelsen viser at det flerspråklige barnet kunne føle på inkludering. Barnet ble akseptert og ble engasjert sammen med andre. Gjennom denne hendelsen kom det god opplevelse og det flerspråklige barnet fikk god erfaring med inkludering (Larsen & Slåtten, 2019, s. 311).

4.6 Mangfold som styrke

Inkludering i barnehagen er et stort og krevende tema, som gjør at personalet møter på en rekke ulike utfordringer. Dette krever at personalet må kunne mestre det flerkulturelle mangfoldet. For å kunne møte alle barna likt, uansett forutsetninger, ønsker og behov, er det

viktig at personalet har kunnskaper, holdninger og erfaringer som gjør at de har evne til å håndtere de utfordringene som kan oppstå (Larsen & Slåtten, 2019, s. 114).

Både Pedagog 1 og 2 forteller om at de har opplevd at flere ansatte har sett på de flerspråklige barna som et problem og noe som var «*stress*». Dette vil si at personalet har en problemorientert tilnærming til språklig, kulturelt og religiøst mangfold (Gjervan, 2006, s. 8). En slik syn på mangfold kan ha negative konsekvenser for barnets selvoppfatning og deres muligheter til en positiv utvikling og læring i barnehagen. Personalets holdninger til mangfold vil også få konsekvenser for kvaliteten på foreldresamarbeidet (Gjervan, 2006, s. 8). Pedagog 1 og 2 avslutter begge dette emne med å fortelle at de ser på dette barnet som et positivt tilskudd til barnegruppen og at de ser på dette som en mulighet for berikelse av fellesskapet. Med at begge pedagogene har dette synet på barnet, gir det barnet en god mulighet til å komme best mulig inn i gruppen. Personalet i en barnehage har stor innvirkning på kvaliteten og samspillet av fellesskapet. De er også en stor del av hvilke relasjoner som oppstår og utvikles (Zachrisen, 2020, s. 98).

5.0 Drøfting

I dette kapittelet vil jeg trekke frem forskningsspørsmålene mine. Disse forskningsspørsmålene har vært med på å prege tekstens innhold og oppbygning. Forskningsspørsmålene jeg valgte, var disse:

1. Hvordan jobber de forskjellige pedagogene med den samme problemstillingen?
2. Hvorfor er foreldresamarbeid viktig?
3. Hva er forskjellene når de arbeider med et norsk barn og et flerspråklig barn?

Gjennom hvilke funn jeg presenterer i analysekapittelet, blir forskningsspørsmål 1 og 2 besvart, men jeg skal nå komme med opp oppsummering av dem samt besvare forskningsspørsmål 3.

5.1 Forskningsspørsmålene

Slik vi ser gjennom analysedelen min kan vi se at pedagogene jobber relativt likt med samme problemstillingen, og ulikhetene var relativt små. Viktigheten av å stabilisere gode vennegrupper, bruke musikk, viktigheten av foreldresamarbeidet og bruke aktiviteter hvor den

non verbale kommunikasjonen tas i bruk, og som da ikke krever mye eller godt språk, var det som skilte seg mest ut. Pedagogene kom med gode begrunnelser på hvordan de for eksempel skulle stabilisere vennegrupper, hvordan de brukte musikken, og hvorfor foreldresamarbeidet var viktig, og hvordan de selv har tatt i bruk dette samarbeidet.

Som jeg nevner i teoridelen, viser tidligere forskning at foreldre har stor innvirkning på barnets trivsel og utvikling i barnehagen. Hvis fagpersonene og foreldrene ikke har en god dialog, svekkes båndet mellom dem. Noen foreldre kan gjennom dette føle på stress, som igjen kan være veldig forstyrrende for barnet (Hoffman et al., 2017, s. 205). Derfor er det like viktig å ivareta en god dialog med foreldrene som det er med barnet. Slik som pedagog 2 og 3 nevnte, var at de samarbeidet med foreldrene for å finne ut av barnets interesser. Når foreldrene delte bøker, sanger og forskjellige lekaktiviteter som de visste barnet likte, var dette med på å berike det flerspråklige barnet sin hverdag. Å ta i bruk noe barnet kjenner hjemmefra, kan skape en trygghet og forutsigbarhet, som er to viktige faktorer for trivsel.

I intervjuguiden min stiller jeg spørsmålet «*hvor mye tid bruker du/dere til planlegging og tilrettelegging i dette arbeidet?*». Her fikk jeg forskjellige svar. Pedagog 1 svarte veldig bastant på at dette barnet ikke trengte noe ekstra planlegging eller tilrettelegging, enn hva et norsk barn trengte. Ettersom dette barnet var en del av gruppen, og når hen skulle planlegge forskjellige aktiviteter, var det for hele gruppen og ikke for et enkelt barn. Pedagog 2 svarte at hen *selvfølgelig* måtte bruke ekstra tid til planlegging og tilrettelegging. Dette var fordi det var veldig viktig for hen å ha kunnskap om barnets språk, bakgrunn og kultur. Hen kommer videre med et eksempel hvor hen brukte tid på å vite når og hvordan man feirer kinesisk nyttår, slik at de kunne feire dette i barnehagen sammen. Pedagog 3 sitt svar var mer likt pedagog 2. Hen forklarer at det er veldig viktig at vi som pedagogiske ledere sitter med kunnskap om alle barna, tar hensyn til alles bakgrunn, etnisitet og kultur. For at vi skal kunne innhente denne kunnskapen, må man bruke lengre og mer tid på flerspråklige barn, som kommer inn med enn annen bakgrunn enn majoritetsgruppa i barnehagen.

6.0 Konklusjon

I dette siste kapitlet vil jeg ta for meg hvordan bachelor prosessen har vært, hvordan mitt prosjekt er relevant for andre forskere og samt en liten oppsummering.

Gjennom bachelorprosessen har jeg lært mye nytt, og ikke minst fått prøvd meg ut som forsker. For å sikre min reliabilitet og validitet har jeg fortalt om mitt forhold til temaet, hvilken metode jeg har anvendt for å innhente datamaterialet, og hvilke metodiske utfordringer jeg har tatt til betraktning under arbeidet. Validitet handler om oppgavens relevans og gyldighet. Det som undersøkes må være relevant og gyldig for den problemstillingen som forskes på (Dalland, 2020, s. 43). For å også vise hvordan mitt arbeid kan være relevant for andre forskere, så kan jeg oppsummere at jeg har intervjuet tre pedagogiske ledere, i forskjellige barnehager, forskjellige aldre, og som har forskjellig erfaring. Dette kan vise en troverdighet gjennom oppgaven min, i og med at spekteret var så vidt, og svarene så like. Gjennom oppgaven har jeg også prøvd og ikke være for normativ, men heller tatt utgangspunkt i hvordan de tre pedagogiske lederne uttaler seg, og hvordan de gjennomfører ting i praksis.

I rammeplanen står følgende: *«Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet»* (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.9). Dette sier noe om viktigheten rundt arbeidet til den pedagogiske lederen. Å sørge for at alle barn føler seg sett og verdsatt, krever dette blant annet kompetanse, kunnskap og tilstedeværelse. Gjennom intervjuene fikk jeg innsikt i hvordan de jobber med min valgte problemstilling. I og med at akkurat disse tre pedagogene valgte å stille opp, var fordi de selv var engasjert for dette temaet, synes det var viktig, og dette gjenspeilet seg også gjennom intervjuene.

Nå dekker ikke oppgaven min mer, men det kunne vært spennende å sett videre på betydningen av jevnaldingsrelasjonene i en slik situasjon. For eksempel hvordan barna tenker og betydningen av forståelsen og kunnskapen de tilegner seg.

Som en avslutning på oppgaven vil jeg trekke frem hvilken stor forståelse jeg har fått, for den enorme påvirkningskraften en pedagogisk leder har. Mange av mulighetene for utvikling, lek og læring, ligger i hendene hos den pedagogiske lederen. Gjennom oppgaven kommer det tydelig frem at de pedagogiske lederne må være trygge på rollen sin, og vite hvordan og hva de skal gjøre, slik at et flerspråklig barn skal ha det best mulig.

Litteraturliste

Abrahamsen, G. (2015). *Tilknytningsbaserte barnehager*. Universitetsforlaget.

Belseth, K. (2021). «Han har ikke språk, han» – et fanoniansk perspektiv på flerspråklige barns posisjon i barnehagen. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 105(1), 55–69.

<https://doi.org/10.18261/issn.1504-2987-2021-01-06>

Berg, A. & Bjørgen, K. (2018). Småbarns språklæring i lek. I Kibsgaard (Red.), *Veier til språk; i barnehagen* (s. 63-74). Universitetsforlaget.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (utg. 7.). Gyldendal.

Egeberg, E. (2016). *Minoritetsspråk og flerspråklighet: En håndbok i utredning og vurdering*. Cappelen Damm Akademisk.

Evenstad, R. (2007). Å overse et barn: om lek og samhandling i den flerkulturelle barnehagen. *Barn*, 3-4 (115). 1-6. <https://hdl.handle.net/10642/309>

Giæver, Katrine (2014). *Inkluderende språkfelleskap i barnehagen*. Fagbokforlaget.

Gjervan, M. (red.). (2006). *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*. Kunnskapsdepartementet.

Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid; Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (utg. 2.). Universitetsforlaget.

Hoffman, K., Cooper, G. & Powell, B. (2017). *Trygge barn; Hvordan trygghets sirkelen for foreldre kan bidra til å fremme barns tilknytning, emosjonelle motstandskraft og frihet til å utforske*. Gyldendal Akademisk.

Høigård, A. (2019). *Barns språkutvikling – muntlig og skriftlig* (utg. 4.). Universitetsforlaget.

Kibsgaard, S. & Husby, O. (2009). *Norsk som andrespråk; Barnehage og barnetrinn* (utg. 2.). Universitetsforlaget.

Kulset, N. (2018). Språk via sang. I Kibsgaard (Red.), *Veier til språk; i barnehagen* (s. 134-146). Universitetsforlaget.

Kulset, N. B. (2019). *Musikk og andrespråk. Norsk tilegnelse for små barn med annet morsmål* (2. utg.). Universitetsforlaget.

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervjuet* (utg. 2.) Gyldendal Akademisk.

Larsen, A.K. & Slåtten, M.V. (2019). *En bok om oppvekst; samfunnsfag for barnehagelærere* (utg. 5.). Fagbokforlaget.

Morken, I. (2016). Pedagogiske praksiser: Inkludering. I O.A. Kvamme, T. Kvernbekk & T. Strand (Red.), *Pedagogiske fenomener; En innføring* (s. 165-175). Cappelen Damm Akademisk.

Rabinowitch, T.-C., Cross, I. & Burnard, P. (2013). Long-Term Musical Group Interaction Has a Positive Influence on Empathy in Children. *Psychology of Music*, 41(4), S. 484–498, <https://doi.org/10.1177/0305735612440609>

Sand, S. (2020). *Ulikhet og fellesskap; flerkulturell pedagogikk i barnehagen* (utg. 4.). Cappelen Damm Akademisk.

SSB. (2021, 17. November). 12272: Minoritetsspråklige barn i barnehager 1-5 år, etter region, statistikkvariabel og år. <https://www.ssb.no/statbank/table/12272/tableViewLayout1/>

Säljö, R. (2016). *Læring; en introduksjon til perspektivet og metaforer*. Cappelen Damm AS.

Zachrisen, B. (2015). *Like Muligheter i lek? Interetniske møter i barnehagen*. Universitetsforlaget.

Zachrisen, B. (2020). *Omsorg i en kulturell kontekst; Kultursensitiv omsorg i barnehagen*. Universitetsforlaget.

Figur 1: SSB (2021) 12272: Minoritetsspråklige barn i barnehager 1-5 år, etter region, statistikkvariabel og år (tabell) <https://www.ssb.no/statbank/table/12272/tableViewLayout1/> (nedlastet 17.11.21)

Vedlegg 1: Intervjuguide

1. Innledning/bakgrunn

- a) Hvilken faglig bakgrunn/utdannelse har du?
- b) Hvor lenge har du jobbet som pedagogisk leder?
- c) Hvilket erfaringsgrunnlag har du med barn som kommer inn i barnehagen som kan lite/ingenting norsk?
  - o Hvilken aldersgruppe har du erfaring med?

2. Grunnsyn/synspunkter

- d) Hva vil du si er ditt mål/hovedfokus når du får inn et barn som ikke snakker norsk på avdelingen?
- e) Hva mener du er viktigeste å tenke på når det kommer til inkludering og tilrettelegging av barn som kommer inn i barnehagen og snakker ikke norsk?
- f) Hvordan jobber du med foreldrene til barnet?
  - o Hva har du erfart som fungerer godt (eller dårlig) i samarbeidet?

3. Arbeid

- g) Hvordan samarbeider dere ansatte på avdelingen i barnehagen for få til en god inkludering/ at barnet føler seg en del av barnegruppen?
  - o Hvordan inkluderer du resten av personalet på avdelingen i arbeidet?
  - o Er «inkludering av barn som ikke snakker norsk» et tema som blir diskutert i fellesskap? For eksempel på ledermøter eller avdelingsmøter
- h) Hvor mye tid bruker du/dere til planlegging og tilrettelegging i dette arbeidet?
- i) Hvordan tilrettelegger du for barnet?
  - o Hvilke tiltak tar dere i bruk? Og hvorfor velger du akkurat å ta i bruk disse tiltakene?
- j) Har barnehagen en nedskrevet plan dere skal gjennomføre/fullføre når dere får inn et slikt barn?

4. Avslutning

- k) Hvilke råd ville du gitt til en kollega, om h*n fikk inn et nytt barn på avdelingen som ikke snakket norsk?
- l) Har du noe du synes er viktig å få frem som vi ikke har snakket om nå?
- m) Spørsmål og/eller tanker?

Vedlegg 2: Samtykkeerklæringsskjema

Vil du delta i

Forskningsprosjektet *Hverdagspraksiser*?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å involvere barnehagelærerstudenter i forskning som bidrar til mer kunnskap om hverdagspraksiser som fremmer lek, kommunikasjon og tilhørighet i barnehagen. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Gjennom *Hverdagspraksiser* skal barnehagelærerstudentenes Bacheloroppgaver knyttes til forskning som skjer ved Universitetet i Stavanger ved Institutt for barnehagelærerutdanningen, og det nasjonale barnehageforskningssenteret FILIORUM¹ finansiert av Norges Forskningsråd. Det overordnede målet for alle Bacheloroppgavene er å få mer kunnskap om hverdagspraksiser i barnehagen innenfor temaene: digital kompetanse, lek, tilhørighet/mangfold, kreativitet, bærekraft og ledelse. Problemstillingene vil variere innen rammen av de tematiske områdene.

Studentenes Bachelorsoppgaver tilsvarer 15 studiepoeng (1/4 studieår) og datagrunnlaget de bygger oppgavene sine på er korte observasjoner i barnehagen, intervjuer, eller spørreskjema. Dataene som samles inn skal i første rekke brukes til studentenes Bacheloroppgaver, men vi vil også i dette brevet spørre om lov til å bruke dataene videre i forskning i FILIORUM – Senter for barnehageforskning.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitetet i Stavanger (UiS) ved Institutt for barnehagelærerutdanning og FILIORUM – Senter for barnehageforskning er ansvarlige for prosjektet. Samarbeidspartnere er barnehageeiere i Rogaland som har kommet med ønsker om tema de vil ha belyst gjennom studentenes Bacheloroppgaver.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta i prosjektet fordi du arbeider i en barnehage eid av en av våre samarbeidspartnere i prosjektet. Barnehageeier har valgt ut barnehagen du arbeider i til å være med i prosjektet. Spørsmål om deltakelse sendes til alle ansatte i denne barnehagen som er

aktuelle for studentenes problemstillinger. Det er ikke sikkert du vil inngå i datainnsamlingen, selv om du gir tillatelse.

Hva innebærer det for deg å delta?

Ved å delta i prosjektet vil barnehagelærerstudenter ved UiS få mulighet til å besvare problemstillinger i sine Bacheloroppgaver gjennom tilgang til praksisfeltet som videre bidrar til forskning om hverdagspraksiser i barnehagen.

Metoder som vil bli brukt er ikke- deltakende observasjon, deltakende observasjon, intervju og spørreskjema. Ikke-deltakende observasjon betyr at studenten er tilstede og observerer barn og ansatte i barnehagen uten at de selv deltar aktivt i det som foregår. Deltakende observasjon er nødvendig når studentene skal prøve ut didaktisk opplegg sammen med ansatte og barn i barnehagen. Det er ikke lov å gjøre lyd- eller videoopptak. Opplysningene registreres gjennom studentenes notater som vil være anonymisert og oppbevart på sikker maskinvare. I den ferdige oppgaven vil det ikke være mulig å gjenkjenne barn, ansatte eller barnehagen dataene er samlet inn i. Det er kun studenten som har opplysninger om dette. Studenten har taushetsplikt, og ingen, heller ikke veileder, vil vite hvilke barn eller hvilken barnehage dette dreier seg om. I de tilfeller observasjon i barnehagen er aktuelt vil studenten forholde seg til gjeldende korona-restriksjoner og smittevernsprosedyrer. Gjennom spørreskjema eller intervju med ansatte vil det ikke åpnes for spørsmål om enkeltbarn.

Ved intervju er det kun tillatt å skrive notater, mens spørreskjema fylles ut og registreres elektronisk. Det kan i noen tilfeller være aktuelt å lagre data innsamlet via intervju, spørreskjema, eller observasjon, til videre forskning i FILIORUM. Data lagres på sikker server og krever tillatelse av involverte.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger og data samlet inn om deg vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

I tilfeller der det gjøres observasjon av ansatte i barnehagen vil kun de ansatte som har gitt samtykke bli observert. Samtlige ansatte som skal intervjues må ha gitt tillatelse til dette. I

gruppeintervju må alle som intervjues ha gitt slik tillatelse. Det skal ikke gjøres lyd-, bilde- eller videoopptak.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er kun student som vil ha tilgang til opplysninger om ditt navn, hvilken barnehage du arbeider i, og andre detaljer knyttet til datainnsamlingen. Veileder og prosjektgruppe ved UiS vil ha tilgang til anonymiserte data som samles inn. Deltakere vil ikke kunne gjenkjennes hverken i Bacheloroppgaven til studentene eller i eventuelle andre publikasjoner der dataene brukes.

Alle data vil ivaretas gjennom sikker lagring i tråd med UiS retningslinjer, og vil anonymiseres slik at opplysningene ikke vil kunne spores tilbake til kilden. Dette kan gjøres ved at barna/barnehageansatte/barnehagen får fiktive navn eventuelt nummer. Dataene oppbevares på tilgangsbegrenset og passordbeskyttet maskinvare.

Barnehageeierne som har deltatt i prosjektet vil kun få tilgang til resultater gjennom studentenes Bacheloroppgaver der ansatte, barn, og barnehager er anonyme.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres innen Bacheloroppgaven er godkjent slik at ingen data kan spores tilbake til kilden, noe som etter planen er februar 2022.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet (etter at data er samlet inn, men før oppgaven er avsluttet og dataene anonymisert), har du rett til:

- innsyn i data og personopplysninger som er registrert om deg. Du har også rett til å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet og eventuelt slettet opplysninger om deg,
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Etter at anonymisering er foretatt kan du ikke identifiseres i datamaterialet og det vil derfor ikke være mulig å hente ut data om deg.

Ønsker du mer informasjon om datainnsamlingen, kan dette fås ved henvendelse til prosjektansvarlig ved UiS (se kontaktinformasjon på samtykkeskjema).

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Universitetet i Stavanger har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Institutt for barnehagelærerutdanning/FILIORUM, Universitetet i Stavanger ved professor/senterleder FILIORUM Elin Reikerås elin.reikeraas@uis.no, eller administrativ koordinator FILIORUM Secilie Schelbred filiorum@uis.no
- Vårt personvernombud: Rolf Jegervatn rolf.jegervatn@uis.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Elin Reikerås Secilie Schelbred

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Hverdagspraksiser*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- ◆ å delta i observasjon i barnehagen
- ◆ å delta i intervju og/eller spørreskjema

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles i henhold til de tillatelser jeg har gitt ovenfor.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)